

hvilke Klasser man vil drage ind under Forsørgelsen, hvilke administrative Organisationer der nødvendigst gøres, Spørgsmaalet om den saafaldte Selvhjælp, eller om, hvad man kan kræve i Henseende til at holde sig fri for Fattigunderstøttelse o. s. v. o. s. v. — alt dette, som har været drøftet baade ved 1ste Behandling og under Fattiglovens Behandling, det er Spørgsmaal, som kunne have stor Interesse, og om hvilke der kan siges særdeles meget baade for og imod. Men jeg ser ikke rettere, end at alle disse Ting til Hobe ere til syvende og sidst ikke andet end Vapperier overfor det, der i denne Sag er Hovedspørgsmaalet — og det er Spørgsmaalet om Pengene. Det sociale Spørgsmaal er overhovedet helt igennem først og fremmest et Pengespørgsmaal. Hvis vi allesammen havde Penge nok, saa var der slet intet socialt Spørgsmaal. Det er ingen Kunst at understøtte de fattige, de syge, Arbejdets Invalider, de gamle o. s. v., naar man bare har Penge nok. Men Spørgsmaalet er: Hvorfra skulle Pengene komme? De komme ikke regnende ned fra Himlen, de maa tages fra nogles Lomme for at gives til andre. Hvor have vi de Midler, hvorfra vi kunne saa de uhyre Midler, som ere nødvendige til Gennemførelsen af disse Foranstaltninger? Tænk, hvad det drejer sig om her! Alene den Ordning, som de ærede to Medlemmer have foreslaaet, og som giver en Understøttelse til de gamle, som dog ikke vil sætte dem i Stand til at føre nogen egentlig lukkullist Tilværelse, vil kræve et Beløb af 10 Mill. Kr. om Aaret, altsaa en Femtedel af vore hidtidige Statsudgifter. Det er overfor saadanne Udgifter, at man i alle Europas Lande ved Betragtningen af disse Forhold standser; man stejler overfor de kolosale Byrder, som Gennemførelsen af indgribende sociale Reformers vilde medføre. Derfor er det intet Under, at man Aaringer igennem, selv med god Vilje til at bringe et praktisk Resultat ud deraf, har kunnet overveje disse Spørgsmaal, uden at man dog er naaet til Handling; de Midler, som kræves, ere saa overordentlige, at man — tilmed stærkt belastede med Militærundergifter, som alle Europas Stater ere — ikke ret kan tænke sig at kunne blive i Stand til at gennemføre noget saa stort. Hvis det nu var Tilfældet, at vi aldrig før havde hørt tale om slige Spørgsmaal, hvis denne Alderdomsforsørgelse kom dumpende ned over Hovederne paa os aldeles uforberedt, saa havde man maaste nogen Ret til at afvise den som en Sag, der blot skulde tjene som Kabalnummer. Men Sandheden er jo den, at i den sidste halve Snes Aar er der ikke noget poli-

tisk Parti, ingen Gruppe, ingen Fraktion, som ikke har studt de sociale Spørgsmaal frem i Spidsen for deres Program, som ikke tidlig og sildt have talt om, hvad de vilde gøre for Arbejderne og for at bringe disse Spørgsmaal til Løsning. Er det da virkeligt muligt, at man under alt dette intet Djebt har tænkt paa, hvor Pengene skulle stænk fra? Er det muligt, at man ikke har tænkt paa, at med enhver Indtægtskilde, som man bruger i andet Djemed, bliver Gennemførelsen af disse store Reformers vanskeligere? Nu tager man her et godt Skatteobjekt som Al. Jeg har sagt straks ved 1ste Behandling og gentager det her, at jeg aldeles ikke er Modstander af en Ølstat, naar det kun er en rimelig og retfærdig Skat, som ikke er helt ude af alt Forhold til den øvrige indirekte Beskatning. Men nu forbruger man dette Skatteobjekt fuldstændig, i alt Fald de 5 Mill. Kr. Derved er Kraften taget af Øllet; det, som bliver tilbage til Alderdomsforsørgelse, er kun tyndt Al. Sukkerstatten nedsætter man — og det er vel ikke Menningen Dagen efter at sætte den op igen, naar man skal have Midler til de sociale Formaal. Hvad er der saa tilbage? Af indirekte Skatter er der ikke andet end Brændevin. Jeg skal for min Part ikke have noget imod, at man forhøjer Brændevinsafgiften. Jeg vil endog udtrykkelig sige, at jeg vilde finde det aldeles uforsvarligt, om man ikke bringer Brændevinsafgiften i forholdsvis Højde med Ølstaten; men at man skulde kunne tage 10 Mill. Kr. paa denne Artikel, det er der ingen, der tror paa. At man skulde tage 5 Millioner paa Brændevin og ligesaa meget paa Formue- og Indtægtsstat, det er der heller næppe nogen, der tror paa. Dette er imidlertid de to eneste Resourcer; jeg ser i Virkeligheden ikke, at andre staa til vor Raadighed. Vi maa stille os det klart, at det vil dreje sig om Summer, som vi overhovedet slet ikke nu kunne overse. Der er foreløbig de 10 Mill. Kr.; men de ville rimeligvis snart vise sig ikke at være tilstrækkelige. Jeg ser derfor ikke rettere, end at en sund og klog Finanspolitik maa fraraade at gøre en saa pludselig og umotiveret Omvæltning i vore Skatteforhold, som der her er Tale om. Er den Ølstat paa 10 Kr. absolut uundgaaelig, er Flertallet baade her og i det andet Ting til syvende og sidst enige derom, saa vil det i alle Tilfælde være ønskeligt, at man vil tage nærmere under Overvejelse, om det virkeligt er fornuftigt og hensigtsmæssigt at anvende denne Skat saaledes, som Flertallet foreslaar, eller om det dog ikke vilde være bedre at reservere i alt Fald en Del deraf til sociale Reformers. Naar jeg stem-